

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10512
Tarih : 20.01.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nüfus Hizmetleri Kanunu ve Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim Gerekçesi İle Ekte Sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Dersim DAĞ

Diyarbakır Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde kadınlar birçok noktada ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar ve yıllardır uğradıkları bu ayrımcılık ve eşitsizliklere karşı birçok platformda mücadele yürütmektedirler. Kadınlar bu haklı mücadelelerini sürdürürken maalesef ki hala ülkemizin kanunlarında kadınlara yönelik ayrımcı düzenlemeler bulunmaktadır. Bu ayrımcı düzenlemelerden biri Nüfus Hizmetleri Kanununun 23. Maddesinin 2. Fıkrasında bulunan ve kadının evlendiğinde aile kütüğünün eşinin hanesine taşınması ile ilgili düzenlemedir. Bu düzenleme tamamen çağdışı bir düzenlemedir, kadını eşi veya babasının kütüğüne mahkûm eden, kadını yok sayan, ayrımcı bir düzenlemedir. Aile kütüğü düzenlemesi, ailenin reisinin “koca” olduğu ön kabulü üzerine inşa edilmiştir. Kadının isteği dışında aile kütüğünün erkeğin aile kütüğüne kaydırılması kadının evlenmeden önceki yaşamını yok saymak, bir nevi kadını tamamen yok saymak anlamına gelmektedir. Teknolojinin bu denli geliştiği, yurttaşlar ile ilgili tüm bilgilerin vatandaşlık numarası ve online sistemler üzerinden takip edilip arşivlendiği bir dönemde aile kütüğü gibi ayrımcı ve çağdışı bir düzenlemede ısrar edilmesi anlamsızdır.

Bir diğer ayrımcı düzenleme ise Türk Medeni Kanununda bulunan soyadı ile ilgili düzenlemedir. Bu düzenleme nedeniyle kadınlar evlendiklerinde eşlerinin soyadını almak zorunda kalmaktadırlar. Özellikle TMK’nın 187. maddesindeki hüküm emredici nitelikte olduğundan, evlenen kadınlar açısından pek çok soruna yol açmaktadır. Erkeğin, soyadını

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tak Komisyon	- Kadınlar - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih :	22 Ocak 2021	Esas No: 2/343

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ
21 Ocak 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
21 Ocak 2021
No. 766684
YATIRILMIŞTIR

yaşamı boyunca taşıma hakkına sahip olmasına karşın, kadın doğumla kazandığı soyadını evlenince terk etmeye ve eşinin soyadını almaya mecbur edilmektedir. Bu düzenleme ile kadın, soyadında meydana gelen değişiklik nedeniyle nüfus cüzdanı, pasaport, banka cüzdanı, kredi kartı, sürücü belgesi, işiyle ilgili belgeler gibi birçok resmi veya özel belgeyi yeniden düzenletmek zorunda kalmaktadır. Kadın boşanınca bu defa da boşandığı eşinin soyadını kullanmakta menfaati bulunduğunu ve bunun eşine bir zarar vermeyeceğini ispatlayamadığı takdirde önceki soyadına dönmek ve bütün bu belgeleri yeniden yenilemek mecburiyetiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Bu düzenlemeler ile anayasanın eşitlik ilkesi açık bir şekilde ihlal edilmektedir. Bu nedenle Nüfus Hizmetleri Kanunu ve Türk Medeni Kanununun ilgili maddelerinde gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile kadın ve erkekler evlendiklerinde yeni bir aile kütüğü açabilirler veya isteklerine göre birbirinin aile kütüğüne geçebilirler.

MADDE 2- Bu madde ile kadınların evlendiklerinde istedikleri soyadlarını kullanabilmeleri düzenlenmiştir.

MEDDE 3- Bu madde ile doğan çocuğun hangi soyadını alabileceği düzenlenmiştir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

Nüfus Hizmetleri Kanunu ve Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun Teklifi

MADDE 1- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunun 23'üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Evlenen kadın veya erkeklerin istekleri üzerine yeni bir aile kütüğü açılabilir. Evlenen kadın veya erkeklerin istekleri üzerine birbirlerinin aile kütüğüne geçebilirler. Eşler boşandığında eski aile kütüklerine dönebilir. Anne ve babanın kütüğü farklı ise doğacak çocuğun hangi kütükte olacağına eşler ortak karar verir. Çocuk 18 yaşını doldurduktan sonra anne veya babanın kütüğünü seçme hakkına sahiptir.”

MADDE 2- 22/11/2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 187'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Evlenen kadın isteğine göre evlenmeden önceki soyadını, eşinin soyadını veya her iki soyadını birden kullanabilir.”

MADDE 3- 22/11/2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 321'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Doğan ocuk, anne ve babanın soyadı aynı ise o soyadını alır. Anne ve babanın soyadı farklı ise onların alacağı ortak karar ile bir soyadını alır. ocuk 18 yaşını doldurduktan sonra anne veya babanın soyadını seçme hakkına sahiptir.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yrrllğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.